

Kollision mellem tog og bil i overkørsel nr. 118 ved Ikast.

Undersøgelsen er udført af Havarikommisionen for Civil Luftfart og Jernbane (Havarikommisionen) i henhold til lov om jernbane, jf. Bekendtgørelse nr. 1171 af 2. december 2004 af lov om jernbane samt bekendtgørelse nr. 1169 af 29. december 1999 om undersøgelse af sikkerhedsmæssige hændelser på jernbane.

1 Hændelse og undersøgelser

1.1 Hændelse

Torsdag den 11. august 2005 klokken ca. 16.05 kørte en personbil ud i overkørsel 118 ved Ikast og kolliderede med Arriva togsæt (tog 5351).

Føreren af personbilen kom alvorligt til skade og der skete en del materiel-skade på såvel personbil som tog.

1.2 Fakta

Overkørslen nr. 118 er en privat overkørsel og er kun beregnet for kørsel til/fra en bestemt ejendom.

1.2.1 Sikring

Leddets er sikret ved to dobbeltlåger på hver side af sporet, samt Krydsmærke A 74,1 (enkeltsporet jernbane).

Lokomotivførerne skal ikke og har ingen mulighed for at deltage i den sikkerhedsmæssige overvågning af denne type overgange, da de er 100 % manuelle og derfor ikke giver noget varsel mod togene om, at der er aktivitet i gang ved leddet.

Sikkerheden for jernbanen – og vejtrafikken - ligger i, at den der skal passere jernbanen er bekendt med reglerne, samt at oversigtsforhold og leddet i øvrigt opfylder de krav der er gældende.

1.2.2 Regler og normer

Banedanmark er jernbaneinfrastrukturforvalter og ansvarlig for, at overkørselens lukkeindretninger er i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand og skal føre tilsyn hermed.

Reglerne for passage af en jernbane via en overkørsel forsynet med led fremgår af Bekendtgørelse nr. 1171 af 2. december 2004 af lov om jernbane. Se bilag 1.

1.3 *Undersøgelse*

Overkørsel 118 er forsynet med krydsmærke og led som foreskrevet. Det var imidlertid tydeligt, at leddet ikke havde været lukket for nyligt. Det var tilgroet og den ene låge gik i stykker, da den efter ulykken blev afprøvet.

Leddets blev sidst tilset den 8. august 2003 – ca. to år før ulykken. Ved dette tilsyn blev det meldt, at ”leddene skal udskiftes”. Se bilag 2.

2 **Havarikommissionens vurdering**

Ifølge Bekendtgørelse nr. 1171 af 2. december 2004 af lov om jernbane, § 21 b stk. 4, skal et led lukkes efter brug. Ud fra leddets vedligeholdelsesmæssige stand, er det Havarikommissionens vurdering at leddet gennem længere tid ikke har været lukket, hvilket har bevirket at den sikkerhedsmæssige barriere - der er ved et lukket led - ikke har været til stede, og overkørslen dermed kun har været sikret med krydsmærke.

3 **Konklusion**

Den direkte årsag til uheldet er, at overkørslen ikke blev passeret i overensstemmelse med Bekendtgørelse nr. 1171 af 2. december 2004 af lov om jernbane, § 21 b.

Den bagvedliggende årsag er, at leddet ikke har været vedligeholdt således, at det har været muligt at efterleve Bekendtgørelse nr. 1171 af 2. december 2004 af lov om jernbane, § 21 b. – og der har ikke været truffet de i den forbindelse nødvendige forholdsregler som eksempelvis at forbyde brug af overkørslen, indtil den var bragt i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.

4 **Sikkerhedsmæssige rekommandationer¹**

4.1 *Anbefalinger*

Havarikommissionen anbefaler, at Trafikstyrelsen:

1. Tilsikrer, at infrastrukturforvaltere har regler for, opsamling af fejl ved led - og reaktion på sådanne fejlmeldinger.
2. Tilsikrer, at infrastrukturforvaltere har et system, der straks iværksætter de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med modtagne fejlmeldinger.

¹ Da undersøgelsesrapporten tager sit udgangspunkt i tilstanden på uheldstidspunktet er der ved udformningen af rekommandationerne generelt ikke taget hensyn til, at visse af forholdene senere er blevet rettet eller er ved at blive rettet. Rækkefølgen er ikke udtryk for prioritering.

Bilag 1

LBK nr. 1171 af 2. december 2004.

§ 21 a. På baner, hvor den højest tilladte hastighed overstiger 75 km/t², skal private overkørsler og overgange være forsynet med led, bomme, låger, drejekors eller anden lukkeindretning.

Stk. 2. Lukkeindretningerne etableres og vedligeholdes af infrastrukturforvalteren for det pågældende baneafsnit.

§ 21 b. Trafikanter, der skal passere private overkørsler og overgange, skal udvise særlig forsigtighed. Færdsel over overkørsler og overgange må ikke finde sted, når det kan ses eller høres, at tog nærmer sig. Når sporene passerer, skal dette ske uden unødigt ophold.

Stk. 2. Den, der skal drive eller trække dyr over banen, skal ligeledes udvise særlig forsigtighed og må ikke lade dyr stå stille på overkørslen.

Stk. 3. Særligt langsomt kørende transportere må kun passere overkørslen efter aftale med infrastrukturforvalteren.

Stk. 4. Led og bomme skal lukkes efter benyttelsen. Under arbejder, som kræver hyppig brug af en overkørsel, kan overkørslen dog holdes åben, når den er under konstant opsyn af en person, der til enhver tid kan standse færdslen over overkørslen.

Stk. 5. Brugeren af en privat overkørsel eller overgang skal straks anmelde mangler ved led eller bomme til infrastrukturforvalteren af det pågældende baneafsnit.

Stk. 6. Brugeren er endvidere ansvarlig for forseelser, som dennes folk under arbejde gør sig skyldig i ved benyttelsen af overkørslen eller overgangen.

Stk. 7. Uvedkommende må ikke benytte private overkørsler og overgange

² På denne strækning 100 km/t

Bilag 2

Driftsområde Jylland-Fyn
ForstEftersyn af usikrede overkørsler
Private led og overkørsler med krydsmærker

Strækning 55 (Skanderborg) - (Herning)								Midt-Vest
Overkørsel nr.	Km	Privat	Krydsm.	Bredde	Enkelt	Dobbelt	Træ	Galv.
118	56,99	X		4,00	x		x	

Leddene skal udskiftes
(sæt X)Overkørslen efterset og alt fundet i orden
(sæt X)

Visse dele ved overkørslen er fundet defekte

Uddybende bemærkninger	Del	højre side		venstre side	
		mod km retning	med km retning	mod km retning	med km retning
	Stolper				
	Hængsler				
	Låger				
	Lukketøj				
	Stopklods				
	Nr. skilt				
	Hegn				
<i>Befor fliser</i>	Belægning i spor				
	Andet				

Karakteren

0 tilstanden er OK
1 delen skal repareres
2 delen skal udskiftes

Vedrørende oversigtsforholdene er fundet følgende

	Tilstand	2N	2N	2N	0
	Frekvens	2	2	1	2

Karakteren vedr. Tilstand

0 tilstanden er OK
1 begrænset indsats nødvendig
2 tilstanden er kritisk
1,2 + et N arbejdet involverer nabotræer

Karakteren vedr. Frekvens

0 indsats ikke nødvendig de næste 3 år
1 årlig indsats nødvendig
X et tal antal gange årligt
2 indsats nødvendig kun hvert 2. år
3 indsats nødvendig kun hvert 3. år
2,3 + et m indsatsen foretages manuelt
2,3 + et M indsatsen foretages maskinelt